



# 2<sup>e</sup> meedenk sessie

## Kenmerken

<b>Project</b>	Wijkuitvoeringsplannen Bloemen- en Zeeheldenbuurt gemeente Ede	<b>Datum</b>	[datum]
<b>Auteur</b>	de heer R. Duijff	<b>Co-lezer</b>	[naam]
<b>Onderwerp</b>	2e meedenksessie Zeeheldenbuurt	<b>Status</b>	[status]
		<b>Kenmerk</b>	18972RDUI2660559

## 2e meedenksessie Zeeheldenbuurt: Woningen en technieken

Voor de tweede keer kwamen de gemeente Ede, een bewonersgroep en adviesbureau DWA samen om in kaart te brengen wat de opties zijn voor aardgasvrij in de Zeeheldenbuurt. Na de kennismaking van de vorige bijeenkomst was het tijd dieper in te gaan op dit vraagstuk. Een aantal onderwerpen zijn daarbij behandeld. We starten met een samenvatting van de vragen van bewoners van de vorige sessie.

Daarna was het tijd voor de bewoners om na te denken over een aardgasvrije Zeeheldenbuurt. We zijn gestart met een korte uitleg van adviesbureau DWA over de verschillende technieken. Omdat niet elke techniek geschikt is voor elke soort woning, is met de bewoners gekeken welke woningen het meest voorkomen in de buurt.

Samen met de bewoners is gekozen over welke technieken de bewoners meer willen weten. Deze technieken worden meegenomen in een technische analyse van DWA, zodat bewoners de verschillende technieken kunnen vergelijken. De vragen die in de analyse beantwoord worden zijn samen met de bewoners opgesteld. Op basis van de eerste bijeenkomst is alvast een samenvatting gemaakt, die op het einde van de bijeenkomst is aangevuld door de bewoners.

## 1 Vragen bewoners

Op basis van de vorige sessie zijn een aantal vragen van de bewoners over aardgasvrij samengesteld. Dit is tijdens deze sessie samengevat en aangevuld. De belangrijkste vragen zijn hieronder samengevat:

- Welke alternatieven voor aardgas zijn er? En wat zijn de voor- en nadelen.
- Wat zijn de kosten van de alternatieven voor aardgas?

Daarnaast zijn nog een aantal vragen langs gekomen die van belang zijn:

- **Techniek**
  - Wat zijn de plannen van warmtebedrijf Ede? Willen zij verder met biomassa of zijn er andere opties? Bewoners denken aan waterstof op geothermie.
  - Hoe duurzaam zijn de verschillende alternatieven?
  - Wat kunnen we met isolatie en wat levert dat op? Kan dat ook bij oudere woningen?
  - Wat is het effect op de buurt van verschillende opties? Wat betreft geluid, fijnstof etc.
  - In hoeverre moet het elektriciteitsnetwerk aangepast worden?
  - Hoe gaan we om met een wijk als de Zeeheldenbuurt, met veel soorten bebouwing?
- **Financiën**
  - In hoeverre worden we financieel ondersteund door de gemeente?
  - Hoe zit het financieel in elkaar voor mij als huurder?
  - Zijn er subsidies of andere regelingen?
  - Zijn er leningen beschikbaar voor verduurzaming?
- **Organisatie en proces**
  - Kunnen we een plan voor de komende 10-20-30 jaar?
  - Hoe kunnen bewoners het beste samenwerken om tot een betaalbare optie te komen.
  - Hoe gaan we de buurtvereniging hierbij betrekken.

Een aanvullende vraag op deze lijst vanuit de bewoners ging over isolatie. Hoeveel levert dit echt op? De ervaringen hierover zijn wisselend. Bij een aantal bewoners is een positieve ervaring, bij een enkele worden weinig voordelen ervaren. Een initiatief dat uit deze discussie naar voren kwam is dat bewoners graag gezamenlijk een warmtescan willen organiseren.

## 2 Voorbeeldwoningen

Het uitkiezen van de voorbeeldwoningen is samen met adviesbureau DWA gedaan. Op basis van hun data-analyse hebben bewoners de meest voorkomende woningen gekozen. Hierbij werd opgemerkt dat de huidige buurt niet overeenkomt met de projectgrenzen, en iets groter is dan nu weergegeven. De keuze van de woningen is daarom voorlopig, en wordt nogmaals getoetst aan de nieuwe data-analyse.

De voorlopige voorbeeldwoningen die veel voorkomen in de wijk zoals aangegeven door bewoners zijn hieronder weergegeven. De wijk heeft veel verschillende bouwjaren en soorten woning. Opvallend is dat vooral de appartementen nieuwbouw zijn. Vrijstaande woningen zijn veelal vooroorlogs. Voor de rij- en hoekwoningen zijn is een vrij generieke periode gekozen, waarin de scheiding bij 1992 is gelegd. Vanaf dat jaar zijn er hoge eisen aan de isolatie gesteld. Qua aantallen zijn er redelijk veel vrijstaande en hoekwoningen.

Samengevat zijn de volgende categorieën gekozen:

1. Hoekwoning (of 2zonder1kap) met bouwperiode 1946-1991
2. Vrijstaande woning met bouwperiode t/m 1945
3. Rijwoning met bouwperiode 1946 -1991
4. Appartement met bouwperiode 1992-heden

Vanuit de bewoners is aangegeven dat er veel nieuwe appartementen zijn, maar dat voor de oude appartementen misschien de grootste stappen gemaakt kunnen worden. Er is besloten deze nu niet mee te nemen, omdat voor deze blokken vrij gemakkelijk apart naar een oplossing gekeken kan worden.

Daarnaast is aangegeven dat voor de technische analyse rekening gehouden moet worden dat veel woningen niet alleen gas gebruiken, maar ook veel warmte uit de houtkachel halen.

### 3 Keuze technieken

Na het kiezen van de voorbeeldwoningen is door DWA een korte presentatie gegeven van de verschillende opties voor aardgasvrij. Hierin zijn de voor- en nadelen van alle opties uiteengezet: Uiteindelijk is het aan de buurtbewoners om te kijken welke technieken interessant kunnen zijn. Uit de discussie zijn uiteindelijk vier technieken gekozen. Deze technieken worden meegenomen in de technische analyse van DWA:

1. Een midden temperatuur warmtenet (70 °C)
2. Een all-electric optie met een gedeelde bodemwarmtepomp
3. Een all-electric optie met een luchtwarmtepomp
4. Een hybride oplossing met groen gas (biogas)

Aanvullend is wel de vraag gesteld om te kijken naar de duurzaamheid van verschillende bronnen van een warmtenet en hierbij te kijken wat de plannen van het warmtebedrijf Ede zijn met betrekking tot het vervangen van biomassa als hoofdbron. Voor het groene gas kwam de vraag naar voren wat de beschikbaarheid is, en wat voor risico we lopen als we richting de hybride optie willen.

Ook is een lijst opgesteld met vragen die bewoners hebben bij deze technieken.

- Wat zijn de investeringen
- Wat zijn de jaarlasten (vanuit bewoners en vanuit maatschappelijke kosten)?
- Wat is het nieuwe energiegebruik, en hoe is dit verdeeld over warmte, elektra en gas?
- Wat is het ruimtebeslag in de woning?
- Welke isolatiemaatregelen zijn er nodig?
- Zijn er aanpassingen aan verwarming nodig?
- Komen er werkzaamheden in de straat?
- Hoeveel CO<sub>2</sub>-uitstoot bespaart elke optie?
- Hoeveel keuzevrijheid hebben we bij elke techniek? En hoe flexibel zijn we nog?

Deze technieken worden meegenomen in de technische analyse, en worden vergeleken met aardgas. De vragen van bewoners worden na deze analyse beantwoord.

### 4 Volgende bijeenkomst

Op 4 februari komen we weer samen. Dan bespreken we de resultaten van de technische analyse en kijken wat de gekozen technieken voor de bewoners betekend. Ook bepalen we hoe bewoners en de rest van de bewoners in het vervolg betrokken wordt.